

Σπύρος Δημητριάδης, Από την Μίνωος στην Οδό Αμμοχώστου (4-8 Μάρτη 1982), (1982)

display 4

Άλκης Χατζηανδρέου,

Εικαστικός – αρχιτέκτονας.

A/M. 1354 | Σπύρος Δημητριάδης, Από την Μίνωος στην Οδό Αμμοχώστου (4-8 Μάρτη 1982) (1982).

Στη συσχέτιση ανάμεσα στις πρακτικές της κατοίκησης και σε ό,τι ονομάζουμε δημόσιο χώρο, η εγκαθίδρυση της οικειότητας είναι στρατηγική παραδοσιακή. Πρόκειται για τη διαρκή ανάκληση γνώριμων εικόνων της πόλης και, κατ'επέκταση, την αναπαραγωγή της κυριαρχίας μιας ταυτότητας που αναγνωρίζει στο χώρο τα σημάδια της. Η αναγνώριση αυτών των σημαδιών προϋποθέτει μια ορισμένη πίστη για την προέλευσή τους η οποία ανάγει τη σχέση με το χώρο σε αφαιρετική συνθήκη εξοικείωσης με τις επικρατούσες αφηγήσεις για το παρελθόν, την εξουσία τους στο παρόν και τις βλέψεις τους για το μέλλον. Στη γραμμικότητα αυτή είναι που η ταυτότητα βρίσκει το νόημά της ως φυσική συνέχεια, ως διάρκεια.

Στο έργο, Από τη Μίνωος στην Οδό Αμμοχώστου (4-8 Μάρτη 1982), ο Σπύρος Δημητριάδης, μας προτείνει μια εικόνα από την καθημερινή ζωή μιας γειτονιάς στη Λευκωσία. Ο (υπο)τίτλος, που αποτελεί στοιχείο της εικόνας, δηλώνει πως βλέπουμε στιγμές από τη ζωή στη γειτονιά στο διάστημα των πέντε ημερών κατά το οποίο ο ζωγράφος δούλεψε επί τόπου το έργο. Στιγμές επιλεγμένες από το Δημητριάδη, οι οποίες αλληλεπικαλύπτονται σε στρώσεις και αποδίδονται τεχνοτροπικά με τη διαφάνεια μιας αραιωμένης υλικότητας, σε αντίθεση με τη αδιάφανη υλική υπόσταση του κτισμένου που υπάρχει στην εικόνα ως χωρική σταθερά. Πρόκειται για στιγμές από οικείες σκηνές της καθημερινότητας, ο καφετζής με το δίσκο στο δρόμο, ένας ποδηλάτης, δυο γνωστοί να συζητούν στο κατώφλι, μια γυναίκα στο μπαλκόνι, ένα σταθμευμένο ημιφορτηγό στην εντοπισμένη, τόσο από το όνομα των οδών όσο και από τα κτήρια, διασταύρωση στην παλιά Λευκωσία. Στιγμές που συμβαίνουν στη διάρκεια των πέντε ημερών και που στην εικόνα συντίθενται ως διαχρονική αποτύπωση μιας γνώριμης καθημερινότητας.

Είναι αυτή την οικεία ταυτότητα της πόλης, ως κάτι που διαρκεί στο χρόνο μέσα από την αλληλεπικάλυψη χαρακτηριστικών στιγμών της, που μοιάζει να αναπαριστά το έργο. Η ανάγνωση αυτή, αυθαίρετη όσο κάθε ανάγνωση, μας επιτρέπει, όμως, να δούμε στο έργο μια δυναμική που ενυπάρχει στην εικόνα χωρίς, εντούτοις, να είναι ορατή. Αν η διάρκεια της ταυτότητας προϋποθέτει την αλληλεπικάλυψη στιγμών που να την (δια)τηρούν στο χρόνο, τότε η διαφάνεια αυτών των στιγμών, έτσι όπως αποδίδονται τεχνοτροπικά από το ζωγράφο, η σχεδόν άυλη τους υπόσταση είναι αποκαλυπτική του ποιοτικού πλαισίου αυτής της διάρκειας: η ταυτότητα, καθώς και ο χώρος της, δεν υπάρχει, όπως (τείνουμε να πιστεύουμε πως) υπάρχουν τα κτίρια. Η ταυτότητα της πόλης και ο χώρος της συμβαίνουν μάλλον, παρά υπάρχουν.

Στην εικόνα του Δημητριάδη, συμβαίνει ίσως και κάτι ακόμα. Πρόκειται για όλες εκείνες τις στιγμές που δεν αποτυπώθηκαν, είτε γιατί δεν ειδώθηκαν είτε γιατί απωθήθηκαν εκτός πλαισίου. Ή που αποτυπώνονται, ας φανταστούμε με αφορμή την τεχνοτροπία του ζωγράφου, ως απόλυτα διάφανες. Η γνώση της παρουσίας αυτών των αόρατων στρώσεων άγνωστων συμβάντων, καθιστούν τη σχέση μας με την εικόνα και, επομένως, με τη στρωματογραφία της πόλης που αναπαριστά ριζικά ανοίκεια. Είναι αυτά τα συμβάντα που στον πραγματικό χρόνο

και χώρο της πόλης μπορούν, ενδεχομένως, να δυναμιτίσουν την εικόνα εκείνη που τα απωθεί στην αφάνεια, μεταμορφώνοντας, έστω και στιγμιαία, την εμπειρία της κατοίκησης σε μια διαρκή αναμέτρηση με ό,τι έρχεται να την ελέγξει για να μας εξοικειώσει με καθορισμένες ταυτότητες, πλαίσια και όρους του ανήκειν. Άλλωστε, αν η ταυτότητα της πόλης και ο χώρος της συμβαίνουν μάλλον, παρά υπάρχουν, τότε κάθε στιγμή αυτά θα μπορούσαν (μπορούν) να συμβούν αλλιώς. Το πώς, αν δηλαδή αυτό γίνει με όρους χειραφέτησης ή επιβολής, παραμένει διακύβευμα διαρκές που παίζεται σε κάθε στιγμή της κατοίκησης.